

18.

Marcello Bacciarelli i warsztat

Portret Stanisława Augusta Poniatowskiego w stroju koronacyjnym

Cena wylicytowana: 500 000 zł

olej/plótno (dublowane), 97,4 x 73,5 cm

Podatki i opłaty

- Do kwoty wylicytowanej doliczana jest opłata aukcyjna. Stanowi ona część końcowej ceny obiektu i wynosi 18%.

Esej

Nowowybrany władca potrzebował wizerunku, który świadczyłby o pozycji jego osoby. Dla Pokoju Marmurowego stworzył w latach 1767- 71 „popisowy” „Portret Stanisława Augusta Poniatowskiego w stroju koronacyjnym”. Prezentowane na aukcji dzieło stanowi redakcję tego wizerunku – król został ujęty trzy czwarte. Stanisław August, ubrany w reprezentacyjny

strój, podbity gronostajem płaszcz i surdut, pewnie patrzy na widza. Na piersi króla widać swobodnie zawieszony, kunsztownie namalowany Order Orła Białego. Prezentowane dzieło należało londyńskiego marszanda, w którego kręgu zainteresowań leżała zarówno sztuka europejska, jak i polska. Obraz należał do jego prywatnej kolekcji i zajmował w niej istotne miejsce – z tego względu zaprzyjaźniony z marszandem Stanisław Szukalski stworzył do prezentowanego portretu rodzaj swobodnej opinii. Na temat dzieła wypowiedział się również Andrzej Ciechanowiecki, polski historyk sztuki, koneser, marszand, założyciel Fundacji im. Ciechanowieckich na Zamku Królewskim w Warszawie. W swojej opinii do prezentowanego portretu odnotował niepospolite walory malarskie pracy: „That (...) painting is an autograph work of Marcello Bacciarelli seems quite obvious: the painterly, soft rendering of the face and hair, allied to an exquisite and sensitive execution of the robes and regalia (...), the whole bathed in the light, golden tinged tonality so typical of the Master's, are sufficient proof of his authorship” (opinia Andrzeja Ciechanowieckiego z dn. 21 lipca 1980 roku). Zgodnie z legendą przechowywaną w rodzinie londyńskiego marszanda dzieło jeszcze w XVIII stuleciu miało należeć do Mniszchów i Raczyńskich. Prezentowany „Portret Stanisława Augusta Poniatowskiego w stroju koronacyjnym” był własnością Raczyńskich przynajmniej od początku XX stulecia. W połowie XX wieku został sprzedany w Londynie przez Edwarda Raczyńskiego, ambasadora Rzeczypospolitej w Wielkiej Brytanii i prezydenta Rzeczypospolitej na uchodźstwie. Praca znana jest polskiej historii sztuki przynajmniej od lat 70. XX stulecia: Alina Chyczewska umieściła ją w drugim katalogu dzieł Bacciarellego (1970). Badacze określali stopień autorstwa Bacciarellego różnorodnie, używając najczęściej kategorii „repliki”. Dzieło, badane w świetle IR i promieniach rentgena, ukazuje subtelny rysunek i opracowanie pierwszej warstwy malarskiej w bielach, jak również brak siatki charakterystycznej dla warsztatowych naśladownictw. Prezentowany „Portret Stanisława Augusta Poniatowskiego w stroju koronacyjnym” posiada bardzo malarskie w charakterze partie bezpośrednio związane ze znanymi pracami Bacciarellego. Niektóre górne partie portretu (włosów czy futra) malowane są mniej przestrzennie i bardziej schematycznie. Koneserska ocena tego dzieła pozwala myśleć o nim jako autorskiej replice portretu koronacyjnego z Zamku Królewskiego w Warszawie powstałej przy udziale utalentowanego artysty z Malarni Królewskiej.

Pochodzenie

- zbiory rodziny Mniszchów i Raczyńskich (?) - hrabia Edward Raczyński, ambasador Rzeczypospolitej w Wielkiej Brytanii i prezydent Rzeczypospolitej na uchodźstwie (1891-1993), Londyn - Gallery Lasson, Londyn - kolekcja prywatna, Londyn (zakup 1974)